

Мунтян Олександр Олександрович 

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри філології та перекладу
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИМ СТУДЕНТАМ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Вивчення української мови як іноземної набуває все більшої актуальності в умовах глобалізації та зростання міжкультурних зв'язків. Для азербайджанських студентів, які не мають попереднього досвіду вивчення слов'янських мов, оволодіння українською граматиною є важливим і водночас складним завданням.

Українська та азербайджанська мови належать до різних мовних сімей: українська – до індоєвропейської (слов'янська група), азербайджанська – до алтайської (тюркська група). Це обумовлює суттєві граматичні, фонетичні та лексичні відмінності, які створюють певні труднощі для студентів.

Серед основних граматичних відмінностей між українською і азербайджанською мовою можна виділити такі:

1. Українська мова має розвинену систему відмінків (7 відмінків), тоді як у азербайджанській мові відмінків менше (6) і вони мають інший характер.
2. Відсутність категорії роду в азербайджанській мові ускладнює засвоєння українських іменників, прикметників та дієслів.
3. В азербайджанській мові розгалужена система часових форм дієслова.
3. Азербайджанській мові не властивий зв'язок узгодження між словами у словосполученні.
4. Типовий порядок слів у реченні в азербайджанській мові – підмет-додаток-присудок, у той час як в українській мові порядок слів вільний.

Задля досягнення результату під час викладання граматики азербайджанським студентам на початковому етапі слід використовувати комунікативний підхід, метод порівняльного аналізу мови, що вивчається, з рідною мовою, візуальні матеріали та систематично проводити роботу над помилками, яких припускаються студенти в усному і писемному мовленні. Навчання слід розпочинати з найпростішого матеріалу, поступово переходячи до складніших тем [1].

Комунікативний підхід є одним із найбільш ефективних на початковому етапі. Використання діалогів, рольових ігор та ситуативних вправ сприяє засвоєнню граматичних конструкцій у контексті. Так, наприклад, ігри «склади речення» або «знайди помилку» підвищують мотивацію студентів і роблять засвоєння матеріалу цікавішим.

Порівняння граматичних структур української та азербайджанської мов допомагає студентам зрозуміти основні відмінності двох мов, що полегшує засвоєння певного граматичного матеріалу. На початковому етапі корисно було б пояснювати складні граматичні поняття рідною мовою студентів.

Наочні матеріали (таблиці відмінків, схеми побудови речень, картки зі словами тощо) сприяють візуалізації граматичних правил і полегшують їх запам'ятовування. Використання інтерактивних платформ і додатків для вивчення мов значно спрощує процес засвоєння граматики [2].

Найпоширеніші помилки, які роблять азербайджанські студенти, під час опанування граматики української мови такі: неправильне узгодження іменника з прикметником та дієсловом, відмінювання частин мови, неправильне вживання прийменників, неправильне вживання порядку слів у реченні. Систематичний аналіз і виправлення таких помилок сприяє швидшому прогресу.

Викладання граматики української мови азербайджанським студентам вимагає врахування мовних відмінностей і культурних особливостей. Ефективне навчання можливе за умови використання адаптованих методичних підходів, таких як комунікативний підхід, порівняльний аналіз та інтерактивні методи.

Список використаних джерел:

1. Тростинська О. М., Копилова О. В. (2018) Граматичний аспект у навчанні української мови як іноземної. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки., (32), 101 – 111 .
2. Яновицька Н. (2009) Типи та види вправ під час вивчення граматичного матеріалу з української мови як другої. Українська мова і література в школі, (2), 29 – 31.